

CSIKMEGYEI HIRADÓ

TÁRSADALMI, KÖZGAZDASÁGI ÉS SZÉPIRODALMI HETI LAP.

ELŐFIZETÉSI DÍJAK:

Egész évre 6 koronán,
Félévre 3 koronán,
Egyes szám ára 14 fill. — Megjelen minden szerdán.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:

Vár-utca, bova a lap szerkesztéséhez illető közlemények és hirdetések küldendők. — Kéziratok nem adának vissza.

HIRDETÉSI DÍJAK

Minő díjazásba szerint lesznek megállapítva. Kereskedők és iparosok társasági hirdetésnél árkétségvesztésben részesülnek. Nyitólár petit óra 30 fillér.

Ki a bűnös?

Az erdélyi sajtót már napok óta foglalkoztatja az a „Véres családi dráma“, a mely „kínese“ Kolozsvár városában történt.

... A hitves megcsalja szerető férjét... A férj megelégedzik önmagától, s fegyvert ránt hűtlen nejeére.

Ennyi az egész... Egy kis szenzáció, s semmi egyéb.

A világ szivből sajnálja a „szerecsenétlen asszony“-t, s megveti a „gyilkos férj“-et.

A hűtlen asszonyt szenzáció kísérlete mellett, óriási részvétellel elemetik... a szerető, mint amolyan sans reproche lovag fölkeresi „imádott“-jának friss sirhantját... egy szép lehr szegfűt szakít le... azt feltűzi s vígan fűtyörözve keresi az újabb kalendákat, ... s a férj... a férj az esküdtszék elé kerül.

Az igen tisztelt Esküdt urak bizonyára fölmentik a gyilkos férjet.

Fölmentik, mert önkivületi állapotban, „nagy mérvű“ igaztosságbán követto el a büntényt.

... Igaz lélekből szerette nejét. Tíz évig a legnagyobb boldogságban éltek együtt; a férj alig várta, hogy csókjaival áruzzsa el szerető neje picziny, bársony kacsóit és... és épp akkor, a midőn szerelemtől ittasan sietett... rohant „hü“ hitvese közelébe... ott találta nejét a lelket-

len szerető karmai között... Izgatott volt... Elhomályosult előtte a világ... Nem tudta mit tesz. Igenis! megelégedett önmagától, s hűtlen nejét halálra szánta.

A Jog, Törvény és Igazság érzéppajza védelmezi a gyilkos férjet.

Védelmezi, mert a férj nem bűnös, ... a férj ember, a kinek igaz szívet nem csábíthatja el oly könnyen a sátán meselkedése.

A férj megvetendő, mert helytelenül eszelekedett, — de nem bűnös.

Ki hát a bűnös? A csábító...?

Nem! A csábító, a chevalier sans peur, jellemtelen, de nem bűnös. Bűnös a hűtlen asszony, a ki első sorban megszegte a „holtomlag“ szent esküjét; a ki okot szolgáltatott arra, hogy egy kalandor a családi szentélyébe betolakodni merészellen!

Nincs is kegyetlenebb rögtönző annál a hitvesnél, kinek gyöngéd, szerető szívet a sátán hatalmába ejtette...

... Egymásra halmoz kegyetlenségeket, a melyek hihetetlenül hangzanának, a legszebb örömeiket kínos fájdalomká változtatja; a vigéletből... a mulatsághól halottit tort csinál; s a dalt, a mely nász indulóként kezdődött — gyászinduló ütemre fordít.

Igazi tragédiákat csak a hűtlen

hitves, a sátán hatalmába esett hűtlen női szív tud rögtönözni...

S ha valaki bűnös, úgy bizonyára bűnös az a nő, a ki sárba tiporja a vallás szent igéit, a ki földulja a családi boldogságot... s egy jellemtelen báb esábitó szavára hallgatva, szétépti a boldogságnak... az igazi, önzetlen szeretetnek láncszemeit.

H. E.

A csiksomlyói r. kath. főgymnasium Értesítője az 1901—902. tanóvról.

A csiksomlyói róm. kath. főgymnasium mult tanév Értesítője közzé tette Pál Gábor igazgató s ezt az Értesítőt ismertették az alábbiakban, hogy a nagy közönség is kello tájékozódást szerezzon.

Az Értesítő dr. Balló Istvánnak Telesi Mihályról szolo értekezése nyitja meg, mely csak a jövő évi Értesítőben nyer befejezést. Ezután következnek az intézetre vonatkozó adatok. A javító és felvételi vizsgálatok mult év augusztus hó 31-én voltak. Jelemeztek 37, hukott 7 a javító vizsgán. Felvételi vizsgát 6 tanuló állott, kik közül kéttöknek nem sikerült. A vallás-erkölcsi állapot általában kielegítő volt. Az ifjuság vasár- és ünneppapokon a szent mise előtt exhortációt hallgatott két csoportban. Evfolyamán többször volt gyónás. Szent gyakorlatok is voltak, melyeket husvét előtt Kálocsay Alán elszerezta, volt országgyűlési képviselő tartott az öt felvölh osztálynak, a három alsónak pedig Balog József hittanár. A fejezemi állapot javulás mutat. Harmad- és negyedfoku fejezemi hűntetésben összesen 35 tanuló részcsült, ket első osztályos tanuló pedig lopás miatt az ország összes középiskoláiból kizáratott. Az egészségügyi állapot kedvező volt. Az ifjuság nagy része (mint egy 200 tanuló) a két tnevelő intézetben volt elszállásolva, hol dr. Kolonics Dénes egészségintanár és intézeti orvos naponként megvizsgálta. Az intézetnél hivatalos látogatást tettek Kunecz Elek kir. főigazgató és Pál István apátkanonok, országgyűlési referens. Szép ünnepek voltak november 5-én Szent Imrénék, az intézet védő

TÁRCSA.

Inkognitóban.

Írta: HANKÓ ELEMÉR

(Folytatás és vége).

Talán senki sem vette észre azt a két kis piros pozsgás arcú lánykát, kik óvatosan a tánczoló közé surrantak; csak akkor keltettek figyelmet, a midőn az „ügyes, igazán“ legény „székely tánc“-ra kérte az ifjabbikat.

— Ezzem a tulipiros arczát, de igazi egy fráj vagy angyalom! Nosza hát

„Eja, huj! lakadalom
Magam es megházasodom!...“

És tánczoltak szüntelenül... igazán... magyarosan...

A leányka csak irult-pirult...
— Ugyan, galambom, hogy es hívnak?
— Boriska a nevem, -- szolt szegyenkezeve a leányka.

— Boriska? ... Ejnye, de szép neved van! Megtetszett neküm rózsám! Mondjad csak Boriska angyalom, itt lakol Szent Domokoson...?

— Oh, dehogyan — felelt halkán Boriska.
— Bogáthon lakom, a méltóságos báró urnál.

— No mond! ... Hallod-e te Boriska! Én elvinnélek feleségül, eljőnnél-e hozzám? Nagy gada vagyok én es, van úkrüm, tímóm s sok apróságom...!?

Boriska elnevette magát s alig hallhatóan auggta a legény fülébe:

— Ha megkérné a méltóságos báró urat

kigyülmel, akkor nem mondom, hogy nem lennék a feleség!

Az érdekes párbeszédnek, Boriska „nénye“ vetett véget, ki csoszakkal vonszolta el „bögüt“ a legény izmos karjai közül...

— Az Istenért báronő, — auggta a „nénye“, a midőn végre valahára kiszabadultak a tömegből — hisz a tánczos valóagos chevalier sans peur et sans reproche lovag... S még meg is kérte Bogáthy Illa bárónő kezét?... Egy paraszt?... Hahaha!... Hogy fog rajt mulatni a báró ur, ha elmeséljük annak a rettenetes loagnak — bűtetetté!...

... Az esti szürkület már beállott, a mikor Bogáthy Illa bárónő es nevelőnője a kastély elé érkeztek...

IV.

A nagy világ zajától elvonult esendes, magasztosan nagyzerül erdei magányban — hol csak lassan — haladó lálnak topogása és a völgy mélyében mázsás sziklakövek közt sebesen lerohangzó zúgó patak kísérletiesen megható moraja hallik — fekszik a Bogáthyak ósrégi mohlepte kastélyán...

A kastély jelenlegi ura Bogáthy Zsigmond báró, a régi magyar földesurak tipikus alakja.

A báró — mint mindig, ugy ez alkalommal is — eszelőlével zsörtölődött, a midőn az inas impertinensül mosolyogva egy kez etlenül bepecsételt levelet nyújtott át urának...

A levél eaimé ez volt:

Nagyságos
Bogáthy báró urasága ö méltóságának illó tisztelettel
Felső-Bogát.

Bogáthy báró kíváncsian bontotta föl a gyarló betűkkel írt es egyszerű, paraszt ésszel fogalmazott levelet a halkán olvasni kezdte:

„Méltóságos Báró Ur!

Jelen soraimat írom illó tisztelettel... A tennapi bucsú tánczon ugyanes megésmertem a méltóságos udvari frájját: Boriskát.

A mint megcsarntam, meg es szerettem: Hogy a módit bétartsam, bátor vagyok

béjelentem Méltóságának, hogy én hónap delután felmegyek a kastéjba s búcsúlettel megkérem a méltóságos nagy urtól — a Boris kezét.

Kegyibe es szeretetibe ajánlom csekély mi voltomat.

Kelt Balaton, Szent-Domokos napja után.

Tisztelettel:

Kristály Están,
méltos gazda.

Bogáthy báró hangos hahotába tört ki a levél olvasása után, s sietett föl a kastélyba, hogy a levél tartalmát kiküzdje Illa bárónővel.

— No, „Boriska“ leányom, hát készülsz a menyegzőre... azaz parodol es eljegyzésre! A te Rómeód, levellen értesít, hogy holnap eljöv s megkéri a kezét... Ha nem hiszed, olvasd el „Están gazda“ illatos levelet!

Nosza volt mit nevaacneget egész nap.

A báró nagy vendégerceget toborzott össze az „igért“ es „előre jelzett“ delután, hogy mulassanak a székely legény keacerve csalódásán... s gyönyörködjenek a „paraszt legény“ zavarában, a mikor megtudja, hogy „Boriska“ Bogáthy báró leányja...

hogy a szülők és tanulók hozzá szokjanak a rendhez és az évről-évre ismétlődő folytonos rendelkezés végrevalahára megszűnjék. Legyen szabad remélni, hogy a jövő évben nem lesz ok a panaszra.

6ns.

A cs.-szentimrei zendülés tárgyalása.

Lapunk egyik vezércikkében foglalkoztunk részletek a Csik-Szentimren 1900. január 15-én tartott arányosítási tárgyalás alkalmával körötti zendüléssel. Megírtuk azt is, hogy a főtárgyalás a múlt hó 16-án vette kezdetét. Azonban a tárgyalást a főtárgyalási elnök családjában beállott gyász miatt múlt hó 21-én felte kellett szakítani s újabban csak e hó 15-én vette kezdetét. s összesen két ízben 11 napig tartott. Főtárgyalást, mint a múltkor is megírtuk, dr. Perjessy Mihály kir. törvényszéki elnök vezette, ritka tapintatossággal. Szavazó bírák: Eltes Zsigmond kir. ítélőtáblai bíró és Gezei Béla kir. tiszébi bíró; jegyző: Veress Árpád kir. tiszébi aljegyző voltak. A vádlatosságot dr. Knörr Ferencz kir. aljegyzés képviselte. A vádlottak nagyobb részét az ideközben hivatalból kirendelt védő vette. 42 vádlott áll a vádlottak padján, kik közül 18-al szemben a közvádlo a tárgyalás folyamán elejtette s így csak 24 vádlottal szemben kellett elköszöni A bizonyítás orrási adatainak anyaga, a mely mint a terhelő, mint a mentő tanúk vallomásából összegyűlt, igaz munkát adott egy a működő tanácsnak, mint a közvádlo és védőnek. A 11 nap alatt összehordott anyagból kellett kideríteni az igazságot, s kimondani a bünsőt, vagy nem bünsőt. A perbeszédre és ítélethozatalra az utolsó napon vagyis 19-én került a sor. Az ítélet szombat este 7 órakor hirdette ki az elnök, a mely szerint összesen 24 vádlott lett elítélve hatóság elleni erőszak büntetése és zárolás vétségé miatt és pedig az akkori községi bíró, mint felbújtó, s illetve vezető 1 évi börtönrre és 3 évi hivatalvesztésre, 4 vádlott 8 havi börtönrre, 5-én 7 hónap börtönrre, 3-an 5 hónap börtönrre, 7-en 4 hónap fogházra, 3-an 3 hónap fogházra és 1 zárolás vétségé miatt 1 hónap fogházra, 3-an vádlott pedig fölmentetett. Az ítélet ellen közvádlo az elítelt vádlottak ellen minősítés és a büntetés súlyosbítása vett, valamint a 3 vádlott felmentése miatt felelőbegett, ugyiszintem védő és az elítelt vádlottak is felelőbegett, s így a minden ízében megfellebbezett ügy felet a felső bíróságok is dönteni fognak.

Mindentéle.

- Személyi hír. Dr. Perjessy Mihály törvényszéki elnöke szabadságát e hó 21-én megkezdte s családjával együtt Borszéken utazott.
- Eljegyzés. Füstös Sándor esküszentgyógyi tanító a napokban jegyezte el Filip Ilonát. Filip Péter poljányi bírtokos kedves leányát.
- Esküvő. Alsóesernatói Vajda Zsigmond honvédszázados folyó évi augusztus 2-án vezeti előtérhez Balás Ottiliát. Sok szerenest a köteendő őrtárhoz.
- Polgármester választás. A városunkban már mintegy 8 hónapja üresedésben levő polgármesteri állás végre betöltést nyor. A vármegye alispánja e hó 24-én d. e. 9 óra ra hívta össze a képviselőtestületet. A közlelem csak két pályázó körül fog lenni, mert az állásra csak kettőn pályáztak és pedig Csedő István ügyvéd és dr. Ujfalusi Jenő közigazgatási szakornok. A választás eredményéről jövő számmunkban fogunk írni.

— Halálköz. Egy munkás, tevékeny életet szolgált ki a halál fölyő hó 19-én az elak sorából. Ekkor tért vissza Alkotójához Vitos Mózes nyug. kőlétsz. kit életében az egyház vezelmzése, s a széksely nép istapólasza jellemzett. A Csik-megyei Füzetek ismeretterjesztő irata, mely Csik-megyét legaprabb részleteiben megismertette az idegennek, nevét megörökítik a megye lakói előtt Haláláról az alséki papság az alábbi gyászjelentést bocsátotta ki:

Az elnök-kézoni esperesi kerület papsága, a maga, s számos rokon és jó barát nevében keserű szívvel tudatja, hogy szeretett papjárka nagyvonzatellendi Vitos Mózes ügy. lelkész folyó év július hó 19-én reggeli 6 órakor élete 56-ik. Haláláragának 29-ik évében a halálköz szentegység nek buzgó felvétele után, példás keresztény türelmessel viselt hosszú szenvedés-következtében az Urban csodálatos elhunyt. A megboldogultnak földi maradványai, melyek hó 21-én d. n. 4 órakor fogunk a templom kertjében, édes atyja pami

mettel letételt; belkötél pedig az egyszerű szentmüvelődési munka reggeli s délutáni Munkáinak bemutatásai. Szertelt papjárka s Munkáinak szervezését elnök polkákép áll állított. Halálköz velle: János tanácsnok urának az emlékeztető az az emberiség feléért. Közeli szolgálatok emlékeztető: s a széksely nép kivételével a jelleknek mindenek között emlékeztető jutalmazzon jobban a bíróság jelen szent szertelt. Csik-Szentkirály, 1902. júl. 19-én. Repressent in press.

— Anna-höl. Csik-Tusnádfürdőn a minden évben tartatni szokott „Anna”-höl az idén augusztus 9-én fogják megtartani a gyógyesarnok helyiségekben.

— Egyetemi estély. Páratanul fényesnek igerkezik az egyetemi hallgatónak aug. 2-án tartandó estélyük, a melynek rendezősege elen Sándor Gábor elnök, Veress Domokos, Gál Endre és Mánya Márton alelnökök mindent megtesznek az estély sikerének és minél emlékeztetősebbre telének érdekében. Csik-Szerelában és vidékén, sőt a szomszéd vármegyék társadalmá is hetek óta kezd az ifjúság ezen kedves mulatására. Az estély utáni számmunkban hozni fogjuk azon patronusok és családok neveit, kik megjelentek. Most csak a meghívó szövegét közöljük, mely a következő: Csikvármegye egyetemi ifjúsága által a gyertyaváltali tükzarsultak javára Csik-Szerelában, 1902. aug. 2-án, szombatn a „Csillag” vendéglő nagytérében Mikó Balint, Beze Antal, dr. Perjessy Mihály, dr. Boeskor Béla, Gyűrű Gyula, dr. Fejér Antal, Lázár Menyhert, Eltes Zsigmond, Nagy Sándor, Pap Domokos és Pál Gábor védnöksége mellett tartandó zárt körű Egyetemi-Estélyre becses ezimélet és családja: tisztelttel meghívja a rendezőbizottság. — Kezdeté este 8 órakor. Belépő díj: Személyjegyző 2 kor. Csaldajegyő 1 kor. Felülfizetéseket küszönnel fogad a jótékony ezébra a rendezőség. A zemet Csikay Gyuri kolozsvári zenekara szolgáltatja.

— Helyreigazítás. Alhírtottak, mint a Gyüm-Középlokon 1902. évi június 8-án rendezett jótékonyezébra táncvizigalom rendezőbizottságának vezetők, kijelentjük hogy a kezes felülfizetők nevei közül, a hírlapi nyugtázásnál tevedésből kimaradtak: Klein Géza, ki 8 kor 80 fill. Kapos Filip, ki 2 kor. és Steiner Gyula, ki 3 kor. 80 fill. összegget felülfizettek. A tevedés onnan eredt hogy a pénztáros a kildött kezes adományokat nem a felülfizetéseket hanem a rendes belépő díjak rovására írta be, a mire csak most jöttünk ren és sietünk teljes közzömünkny nyilvánítsa mellett a tevedést itt helyre igazítani. Gyüm-Középlok, 1902. július 16. Szabó János, alelnök, Benke János elnök.

CSARNOK.

A esüggedoten.

Regény.

— Írta: Rozsodai Albert —

(Folytatás.)

Pár hó múlva az öreg jegyző meghalt és a körjegyzői állás üresen állott.

Ernő a környék, mint hogy bízottá és bálványozta, ő is pályázott.

Hárman voltak a karöltelvé.

It is az édes anyja és nővéreinek jölette lelegott szeméi előtt.

— Ha megvalasztanak, meglázásodlom. Nőül veszem Vilnát, magamboz veszem édes anyámat, nővéreimet és ezáltal szavamot hozáltom — tizte gondolatát Ernő — Szegény anyám, hogy fog örülni, hogy már egyszer eltpalyám meg van alapítva és az a két szép leány: Irén és Margit nem lesznek kénytelenek éjjeleket át-vírasszani a hímző ráma mellett és nem fogja őket fűbbé a családfontartás nehéző gondja gyötörni.

Nemss lélek. Ő csak mindig másokért agdott. Az ő fáradsága révén kívánt másokat boldogáglhoz vagy legalább is könnyebb, kevesebb gonddal járó életmódhoz juttatni. Az ő sorsa, az emlékes volt: nála az ő háttérbe szorult, csak mindent másokért, a kiket szerettünk — volt jelszava.

Fizetését megsztotta és elküldte édes anyjának, anélkül, hogy számít magirt volna.

Kiakart térni a kószómet elől.

Megakartá tartani szavát: „Csak akkor térek vissza, midőn örömet okozhatok.”

Elérkezett végre a választás napja is. Békés Ernő bizalommal tekintett a választás elé.

Mindenki ott tartotta a győzének. Azonban „ember tervez. Isten végez”. Ernő elbukott és az alispán protezsálta lett megválasztva. Protezsáltját ráerőszkolta a járára.

Ernő szomoruan tért lakására és esüggedés nélkül mondta:

— Szép terveim, mint kártya-várak dülték össze, s nekem nem maradt más belőle, csak a keserű esügdés.

Tovább gondolkozott. Egyszer csak szeméi megvillantak, mint a kinek valami jó eszméje támadt.

Nem esüggelt, nem búszkodott, mint többek volna mások az ő helyében. Az ő esüggedelen, bízni soha meg nem szűnő lelke újul csak reménykedni kezdett.

— Igen. Nincs elveszeve semmi. Most már nagykoru vagyok, buállóknékat katonának. Leteszem a tiztyó vizsgát a pár év múlva majd, mint kőre jelenhetek meg Vilma atyja előtt. A pályá szép, Vilma gazdag s a kaeuziót már letessz. Most fiatal vagyok még nőül. Ha szerel akkor fog reám várni még 3—4 évet; ha elfelel, akkor férjhez megy és az énfogadalmam megtartása következik akkor. Tudom, hogy mást nem bírok szeretni soha, s ésszetört szívemmel boldogítani képtelen volnék, tehát könnyt leaz szavamot megtartani...

És ugy esülekedett, a hogy gondolkozott. Beállott önként katonának. Nem kellett már anyjéért agdolnia. Vére hén férjhez ment egy mérnökhez. A mérnök magához vette anyját és szorajózt Margitot is.

Mostan nem kellett másokért agdolni. Egyszer előtérbe jött már az ő is.

X.

Az álom.

A h... református pap leánya, Vilma, atyjával szemben íve felér azeval ugy néz ki, mint valamely szobor, atyja hével hezél, a leány csak bánatosan mosolyog és fejt tagadolan rázza.

— Nem lehet, ne kényseríts édes atyám. Én nem tudom Győzöt soha szeretni.

— Nem tudod? Hát miért nem tudol szeretni?... Hát Erdély Győző nem szép, dalaís férfi, nincs-e neki szép hivatala, nagy vagyona, hogy nem akaraz hozzá menni?

— Minden van, mi a jölléthez tartozik.

— Es mégsem akaraz neje lenni. Gyűlölöd vagy mi, hogy sem szépsége, dalaís termete és anyagi jölette mellett sem akaraz neje lenni?

— Nem gyűlölöd, sőt tisztelem ötet. Azt is tudom, hogy sok leány szerencsének mondaná magát, ha Erdély Győzöt meghódíthatná, de én nem...

— Jól van leányom... Ha azt mondat volna, hogy gyűlölöd, akkor gondoltam volna, hogy szeretted, de így hiszem, hogy nem szeretted. Mert a nők, midőn egy szép fiatal embert gyűlölnek, akkor legjobban szeretnek. De egyet szeretnek édes leányom tudni csak és elvárom hogy e kérdésreimre őszintén válaszolj.

Vilma elcsápadt, reszketni kezdett, sejtette, hogy elérkezett az idő, hogy számot kell adnia atyjának addigi különös magaváletéről. Csak-nem suttogva szolt:

— Kérdez édes atyám, én őszinte leszek.

— Leányom! Tudol, hogy boldogult édes anyád utolsó kívánásaga volt, hogy a férj választást leányomra hiszem s ezzel boldogsága elé akadályokat ne gürdítsek. Eddigi magaváleted megerősít bennem a gyanút, hogy valakit reménytelenül szerelsz, különben nem volnál minden udvalóddal szemben hideg és közönyös. Aztán láttam hulló könnyeidet, hallottam elszálló sóhajaidat, hallottam, midőn érzelmel vallomásra készítették szomoruan mosolygó ajkaidat és te üzenetet küldtél az illanó felhőköt ismeretlen helyre, és bándokol utána. Kérdezem, ki az az illető, kiért bándokol és a kiért annyi szép, fényes parthi edoboz magadtól?

(Folyt. köv.)

Szerkesztői üzenetek.

— H. E. Csik-Karcsfalva. A küllött cikkeket és távlevéti közléseinket, A cikkeket hozzuk, a távleveleket egyik küllöttéti számmunkban sorát adják, hivatal.

Felölös szerkesztő és kiadótulajdonos: **Szoboda József.**

